

La Patatuf

Pineda de Mar

Ubicació

Comarca: Maresme
Lloc/Adreça: Plaça de Catalunya, núm. 1

Coordenades:

Latitud: 41.627444766348
Longitud: 2.6893713135265
UTM Est (X): 474125
UTM Nord (Y): 4608459

Classificació

Número de fitxa 08163 - 287
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Música i dansa
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVIII-XXI
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Obert
Ús actual: Lúdic/Cultural
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dv., 30/08/2024 - 08:02

Descripció

El nom d'aquesta dansa sembla derivar de la forma onomatopeica dels tres picaments de mans que fan els dansaires en iniciar cada repetició. Es ballava per altres pobles de la zona. Està documentat a Calella, Santa Susanna o Palafolls. Era un ball de plaça, de festa i d'aplec.

És un ball de canvi de parelles i, per tant, la seva durada va en funció del número de parelles. No admet l'entrada de nous balladors un cop a començat. Consta de dues parts: a la primera els balladors piquen de mans i fan un lleuger punteig. A la segona es balla d'esquerra a dreta i es fa el canvi de parella.

Transcrivim el ball, segons va recollir la folklorista Sara Llorens, i recopilat posteriorment per Pompili Massa (1990): Transcrivim el ball per no perdre'n cap detall, segons va recollir la folklorista Sara Llorens, i recopilat posteriorment per Pompili Massa (1990):

Col·locació inicial:

Es formen dues anelles concèntriques: les dones a dins i els homes a fora, amb tothom de cara a la seva parella.

Primera tirada:

1-2 Quiets al lloc, es fan tres picaments de mans a ritme de la melodia.

3-4 Agafats amb les mans dretes, es canvia de lloc fent un punt de tres amb el peu esquerre i es punteja davant amb el dret.

5-8 Agafats així, es fa un moviment de vaivé de mans i de cintura (un moviment per temps). Es comença cap a la dreta de l'home.

9-16 Les evolucions anteriors es repeteixen, de manera que tothom torna a la posició inicial.

17 Amb els braços fent nansa, tothom fa un punt de tres cap a la seva dreta.

18 El peu esquerre punteja davant.

19 Un punt de tres cap a l'esquerra.

20 El peu dret punteja davant.

21-24 Es repeteixen els quatre darrers compassos, però al darrer compàs, les dones fan mitja volta cap a la dreta i queden d'esquena als balladors tancant un cercle al mig.

25-32 Agafats de les mans tant homes com dones, es repeteix el punteig dels 8 compassos anteriors. Els homes el comencen cap a l'esquerra i les dones cap a la dreta. Al final, les dones fan mitja volta per la dreta i queden de cara al ballador que tenia a l'esquerra al començament.

Segona tirada:

1-16 Igual als 16 primers compassos de la primera tirada.

17-24 Els dansaires es col·loquen per parelles en posició "W" (dretes amb dretes i esquerres amb esquerres) i mirant en sentit horari. Fan un punt de tres en endavant començant amb el peu dret i una salutació amb l'esquerre, un punt de tres enrere i punteig endarrere amb el dret. Dues vegades.

25-26 Agafats de la mà dreta, fan un punt de tres tot fent mitja volta sobre l'eix de parella. Al segon compàs es fan peus junts.

27-28 Els dos compassos anteriors es repeteixen per retornar a lloc.

29-32 Igual als 4 darrers compassos de la primera tirada.

Aquestes dues tirades es van alternant fins a retrobar la parella pròpia.

Història

L'any 1951, J.M. Castells i Andilla documenta el o la Patatuf d'aquesta zona.

Pompili Massa (1990), materialitza el recull de totes elles. A partir d'aquest moment es comencen a recuperar, de manera que quan arriba l'estiu, cap al vespre amb la fresca, a la plaça de l'Ajuntament, s'ensenya a ballar a tothom qui ho vulgui aprendre i poder-les ballar el dia de la Festa Major. Durant aquest procés se n'han pogut recuperar fins a set de balls.

Bibliografia

MASSA i PUJOL, Pompili (1990). *Dansar a Pineda*. Ajuntament de Pineda de Mar.

RODIÉ ESPINET, Agnès (2015). "La Dansa de Pineda", dins *Balls i Danses del Maresme*, p.33. Biblioteques Municipals del Maresme.

